

Список використаних джерел

1. Досвід переживання пандемії covid-19: дистанційні психологічні дослідження, дистанційна психологічна підтримка : матеріали онлайн-семінарів 23 квітня 2020 року «Досвід карантину: дистанційна психологічна допомога і підтримка» та 15 травня 2020 року «Дистанційні психологічні дослідження в умовах пандемії covid-19 і карантину» / за наук. ред. М. М. Слюсаревського, Л. А. Найдьонової, О. Л. Вознесенської. Київ : ІСПП НАПН України, 2020.
2. Освіта України в умовах воєнного стану : інформаційно-аналітичний збірник / за ред. С. Шкарлета. Київ : МОН України, Інститут освітньої аналітики, 2022. С. 358.
3. Швидун Л. Т. Освітня мобільність у контексті розвитку людської цивілізації: перспективи та ризики. Наукове пізнання: методологія та технологія. 2022. Вип. 1 (49). С. 30–35.

Л. М. Шевчук, к. пед. н., с. н. с., с. н. с. відділу навчання мов національних меншин та зарубіжної літератури
sh_l_m@ukr.net
Інститут педагогіки Національної академії педагогічних наук України

ІНФОРМАЦІЯ ПРО КІЛЬКІСНУ ТА ЯКІСНУ ДИФЕРЕНЦІАЦІЮ НАВЧАННЯ У ПУБЛІКАЦІЯХ НАУКОВЦІВ НІМЕЧЧИНИ

Приклади застосування диференціації навчання можливо побачити з найдавніших часів на протязі багатьох століть. Варто зауважити, що це як позитивні приклади (підготовка різнорідних навчальних матеріалів та ін.), так і негативні (диференціація залежно від майнового стану батьків, статі тощо). Використання диференціації навчання – це проблема, яка цікавила й надалі викликає інтерес у прогресивних діячів, науковців, методистів, учителів.

Важливо усвідомлювати, що «диференціація навчання» – це розрізнення, градація і (наступне й обов'язкове, що необхідно здійснити) класифікація. У публікаціях трапляються твердження, що «диференціація навчання «означає оптимальну підтримку всіх учнів у навчальній групі в розвитку їхньої комунікативної компетентності за допомогою відповідних педагогічних і дидактичних заходів» [1]. Виникає запитання: чому лише у групі? На нашу думку, диференційоване навчання – це багатовимірна комплексна система, яка ґрунтується на врахуванні індивідуаль-

них особливостей учнів та передбачає планування й реалізацію діяльності двох суб'єктів навчального процесу – педагога й учня. Компоненти зазначеної системи – це різні форми навчання та форми навчальної діяльності здобувачів освіти, технології, методи і засоби навчання, різномірний та різномірно скомп'юнований зміст навчання. Застосування диференціації навчання сприяє реалізації індивідуального підходу й, водночас, створює можливості для економії часу педагога та навчальних ресурсів, підвищення ефективності навчання завдяки застосуванню взаємонавчання й співпраці учнів у парах, групах (доцільність і специфіка застосування залежить від навчальної мети, рівня навчальних досягнень учнів та відповідних збігів). Тому вважаємо слушним твердження таких науковців як Ганс Вернер Хейманн (H. W. Heumann), Людгер Брюнінг (L. Brüning), Тобіас Саум (T. Saum), Крістіан Вінцентіус (Ch. Vinzentius), Рамона Лау (R. Lau), Себастьян Бьоллер (S. Böller) про те, що диференціацію доцільно розглядати як «збірний термін для всіх дидактичних, методологічних та організаційних заходів», які застосовують в освітньому процесі для того, щоб враховувати відмінності між учнями та надавати індивідуальну підтримку [2, с. 2].

Упровадження диференційованого навчання потребує застосування різних форм або видів диференціації. У публікаціях німецьких вчених та учителів поширеною є згадка про зовнішню і внутрішню диференціацію навчання. Разом з тим, на інтернет-ресурсі «Schulentwicklung» розміщено інформацію про кількісну та якісну диференціацію навчання. Кількісна диференціація ґрунтується на відмінностях в обсязі роботи, якісна диференціація – різних рівнях складності роботи. Водночас висловлюються міркування про такі види диференціації навчання:

- диференціація за формами навчання полягає у виборі методу навчання, робочої групи, необхідного обсягу часу, робочого обладнання;

- диференціація за соціальними та кооперативними формами (вибір здобувачами індивідуальної, партнерської або групової роботи);

- диференціація навчання завдяки «різноманітним медіа та робочим інструментам, які враховують різні канали доступу (наприклад, зображення, письмо...)» [1].

Дітер Вольф (Dieter Wolff) [3] аналогічно перелічує такі компоненти класифікації диференціації навчання:

- кількісна диференціація (зумовлена обсягом);
- якісна диференціація (визначається рівнем);
- диференціація за формами навчання (уточнено, що це соціальні форми);
- диференціація, яка забезпечуються завдяки використанню різного обладнання та носіїв.

Після аналізу уміщених класифікацій можливо зробити висновки про те, що коли йдеться про кількісну та якісну диференціацію навчання, то йдеться виключно про обсяг навчального матеріалу (кількісна диференціація навчання) або рівень складності навчальної діяльності (якісна диференціація навчання). У свою чергу вважаємо доцільним доповнити таке твердження наступним чином:

- щодо кількісної диференціації, – визначається теж обсягом часу;
- щодо якісної диференціації, – складність діяльності можливо диференціювати завдяки використанню різнорівневих навчальних завдань або завдяки опрацюванню більшого обсягу навчального матеріалу за певний проміжок часу, різній мірі самостійності (відсутність чи відсутність допомоги, до того ж допомога може бути різною);
- кількісна і якісна диференціація навчання тісно взаємопов'язані.

Список використаних джерел

1. Differenzierung. Didaktische Grundlagen des EGS. Schulentwicklung. Abgerufen von <https://www.schulentwicklung.nrw.de/cms/englisch-in-der-grundschule/didaktische-grundlagen-des-egs/handlungsfelder-des-egs/-differenzierung.html#:~:text=Differenzierung%20kann%20bei%20der%20Umsetzung,entsprechende%20p%C3%A4dagogische%20und%20didaktische%20Ma%C3%9Fnahmen>.
2. Heymann H. W., Brüning L., Saum T., Vincentius Ch., Lau R., Böller S. Differenzierung – Zugänge, Umsetzungsmöglichkeiten, Lehrer-Rolle. Aufgabe 03 / 2011. Staatliches. Studienseminar für das Lehramt an berufsbildenden Schule. Neuwied. Abgerufen von https://studienseminar.rlp.de/fileadmin/user_upload/studienseminar.rlp.de/bb-nr/paed-fundst/2011/AGL_03_11.pdf.
3. Wolff D. Differenzierung –Individualisierung –Förderung. Babylonia. 2010. № 4. S. 51–56.